

การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูสละ Controlling of Salacca insect pest

วนาพร วงษ์นิคัง^{1/} ศรุต สุทธิอารมณ^{1/} ศรีจันทรจ^{1/} ศรีจันทรา^{1/}
 วิภาดา ปลอดภัยบุรี^{1/} บุษบง มั่นสมั่นคัง^{1/} ประชาธิปัตย์ พงษ์ภิญโญ^{2/}
^{1/}กลุ่มบริหารศัตรูพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
^{2/}กลุ่มวิจัยวัสดุภัณฑ์การเกษตร สำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

บทคัดย่อ

การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูสละ ดำเนินการทดลองระหว่างเดือนตุลาคม 2554 - กันยายน 2556 ที่แปลงเกษตรกรจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 2 การทดลอง ได้แก่ การทดสอบประสิทธิภาพสารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดด้วงเจาะผลสละซึ่งเปรียบเทียบกับสารฆ่าแมลง 6 ชนิดกับกรรมวิธีไม่พ่นสารและการศึกษาระยะเวลาและวัสดุที่เหมาะสมในการห่อผลสละเพื่อป้องกันแมลงศัตรูสละเข้าทำลายในระยะผล ผลการทดลอง พบว่า สาร pirimiphos-methyl 50%EC อัตรา 50 มิลลิลิตร carbosulfan 20%EC อัตรา 50 มิลลิลิตร dinotefuran 10%WP อัตรา 20 กรัม clothianidin 16%SG อัตรา 10 กรัม และ fipronil 5% SC อัตรา 30 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร ให้ผลดีในการป้องกันการเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละ โดยพ่นทุก 15 วัน ตั้งแต่ผลสละอายุ 6 เดือน จนกระทั่งเก็บเกี่ยว และจากการวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลสละพบในปริมาณน้อย สามารถบริโภคได้อย่างปลอดภัย ส่วนการศึกษาระยะเวลาและวัสดุที่เหมาะสมในการห่อผลสละเพื่อป้องกันแมลงศัตรูสละเข้าทำลายในระยะผล พบว่าทุกวัสดุที่ใช้ในการห่อผล ได้แก่ ถุงที่ทำจากผ้าฝ้าย ถุงปุ๋ย ถุงพลาสติกที่มีสาร chlordpyrifos 1% เป็นส่วนประกอบอยู่ภายใน และถุงห่อผลไม้ “ซุนฟง” สามารถป้องกันการเข้าทำลายของแมลงศัตรูสละได้ 100 เปอร์เซ็นต์ โดยต้องเริ่มห่อผลตั้งแต่ผลสละอายุ 6 เดือน และการห่อผลด้วยผ้าฝ้ายพบผลเน่าน้อยกว่าวัสดุชนิดอื่นๆ

รหัสการทดลอง 02-06-54-03-02-01-02-55

คำนำ

สละ (*Salacca* sp.) เป็นผลไม้ที่มีรสชาติหอมหวานเฉพาะตัว เป็นพืชที่มีการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตในเชิงการค้าได้ค่อนข้างเร็ว จึงเป็นพืชที่เกษตรกรเริ่มนิยมปลูกแทนพืชชนิดอื่นที่มีราคาต่ำ เนื่องจากเป็นพืชที่ให้ราคาสูง เจริญเติบโตได้ดี ทนต่อความแห้งแล้ง ดูแลรักษาง่ายเนื่องจากทรงพุ่มไม่สูงมาก ให้ผลเร็ว ดอกทยอยออกตลอดปีจึงทำให้มีผลผลิตขายตลอดปี นอกจากนี้รับประทานสดแล้วยังสามารถนำไปแปรรูปได้หลายอย่าง ได้แก่ น้ำสละ สละแช่อิ่ม สละกวน สละลอยแก้ว เป็นต้น

การที่จะผลิตสละให้มีคุณภาพจำเป็นต้องมีการดูแลรักษาเป็นอย่างดี หนึ่งในนั้นคือเรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ทั้งวัชพืช โรคพืช แมลงศัตรูพืช และสัตว์ศัตรูพืช จากการรายงานพบว่าโรคที่ทำความเสียหายได้แก่ โรคใบจุด โรครากเน่าและผลเน่า ส่วนแมลงศัตรูที่มีการรายงานที่เข้าทำลายสละได้แก่ ตัวมด (rhinoceros beetle) ตัวมดงวง (asiatic palm weevil) ซึ่งเป็นแมลงที่เข้าทำลายพืชตระกูลปาล์ม (กรมวิชาการเกษตร, 2546) การป้องกันกำจัดตัวมด ทวีศักดิ์ (2544) แนะนำให้ทำลายแหล่งขยายพันธุ์ และทำความสะอาด อาจใช้สารเคมี chlopyrifos 40% EC อัตรา 80 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร carbosulfan 20% EC อัตรา 80 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร diazinon 60% EC อัตรา 80 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร และ carbaryl อัตรา 80 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร ราดรอบยอดอ่อนและโคนทางใบ 1 ลิตรต่อต้นต่อเดือน หรือใช้เชื้อราเขียว (*Meterhizium anisopliae*) ใส่ตามแหล่งขยายพันธุ์ ส่วนการป้องกันกำจัดตัวมดงวงมีการแนะนำคือ ต้องไม่ให้ตัวมดงวงเข้าทำลายเนื่องจากจะเป็นช่องทางที่ตัวมดงวงเข้าทำลายได้ หมั่นดูแลทำความสะอาด และใช้สารเคมีชนิดเดียวกับที่แนะนำกับตัวมด

ส่วนแมลงศัตรูสละที่ระบาดในช่วงระยะออกดอกและติดผลยังไม่มีการศึกษาถึงวิธีการป้องกันกำจัด หากมีแมลงศัตรูเข้าทำลายระยะนี้จะมีความเสียหายอย่างรุนแรง ทำให้ไม่ติดดอก หรือติดดอกน้อยลง ส่งผลให้มีผลผลิตลดน้อยลง และอาจมีแมลงบางชนิดติดไปกับผลผลิตทำให้ผลผลิตเสียคุณภาพ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเกษตรกรผู้ปลูกสละประสบปัญหาศัตรูพืชชนิดใหม่ ได้แก่ ตัวมดเจาะผลสละ เป็นแมลงศัตรูชนิดใหม่ อยู่ในอันดับ (order) Coleoptera วงศ์ (family) Anthribidae ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการจำแนกชนิด หนอนมีสีขาวยุ่นกักกินบริเวณเนื้อของผลสละ ตัวเต็มวัย เป็นตัวขนาดเล็ก ลำตัวรี ยาวประมาณ 0.7-0.9 มิลลิเมตร ปีกแข็งสีน้ำตาล มีจุดและแถบสีดำกระจายทั้งปีก ปากเป็นแบบกัดกินรูปร่างแบน ยาว ตารวมเป็นรูปรีเห็นได้ชัดเจน ตัวเต็มวัยเพศเมียมีขนาดสั้นกว่าเพศผู้ คาดว่าระยะหนอนมีอายุประมาณ 1-2 เดือน ระยะดักแด้ อายุประมาณ 5-9 วัน ระยะตัวเต็มวัย อายุประมาณ 5-14 วัน ซึ่งแมลงชนิดนี้จะเข้าทำลายผลสละที่อายุประมาณ 7 จนถึง 9 เดือน ซึ่งเป็นระยะที่ผลสละเปลี่ยนสีจากสีน้ำตาลดำเป็นสีน้ำตาลแดง รวมทั้งเริ่มมีกลิ่นหอม (วนาพร และคณะ, 2554) ในขณะนี้เกษตรกรยังไม่มียุทธวิธีป้องกันกำจัดอื่นๆ เกษตรกรบางส่วนใช้วิธีเก็บเกี่ยวสละให้เร็วขึ้นประมาณหนึ่งถึงสองเดือนเพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าทำลายของหนอนเจาะผลสละ ทำให้ผลสละที่ส่งขายไม่มีคุณภาพเนื่องจากยังไม่แก่เต็มที่ ดังนั้นจึงควรทำการศึกษาถึงวิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูสละ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และแนะนำวิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูสละอย่างเหมาะสมสู่เกษตรกร ตลอดจนเป็นการเพิ่มคุณภาพการผลิตสละอีกด้วย

วิธีดำเนินการ

อุปกรณ์

- สารเคมีตามกรรมวิธี
- เครื่องพ่นสารแบบสับโยกสะพายหลัง
- ถังพลาสติกสำหรับใส่น้ำ
- กระบอกตวง/ปิ๊กเกอร์
- ถุงที่ใช้ในการห่อผลสละ ได้แก่ ถุงที่ทำจากผ้าฝ้ายขนาด 45x90 เซนติเมตร ถุงปุ๋ยขนาด 40x60 เซนติเมตร ถุงห่อผลไม้สารเคมี (ถุงพลาสติกที่มีสาร chlorpyrifos 1% เป็นส่วนประกอบอยู่ภายใน) ขนาด 30x40 เซนติเมตร และถุงห่อผลไม้ “ซุนฟง” ขนาด 35x40 เซนติเมตร

วิธีการ

การทดลองที่ 1 การศึกษาประสิทธิภาพสารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดกำจัดด้วงเจาะผลสละ

ดำเนินการในสวนเกษตรกรผู้ปลูกสละจังหวัดจันทบุรี ทำการทดลอง 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 วางแผนการทดลองแบบ RCB มี 3 ซ้ำ 7 กรรมวิธี คือ

1. pirimiphos-methyl 50%EC	อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร
2. carbosulfan 20%EC	อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร
3. dinotefuran 10%WP	อัตรา 20 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
4. thiamethoxam 25%WG	อัตรา 4 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
5. clothianidin 16%SG	อัตรา 10 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
6. fipronil 5%SC	อัตรา 30 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร
7. ไม่พ่นสาร	

พ่นสารตามกรรมวิธี โดยใช้พีช 1 กอดต่อซ้ำ และเริ่มพ่นสารเคมีตั้งแต่ผลสละอายุ 6 เดือน พ่นสารเคมีเดือนละ 1 ครั้งจนกระทั่งเก็บเกี่ยว ส่วนการทดลองครั้งที่ 2 วางแผนการทดลองแบบ RCB มี 3 ซ้ำ 8 กรรมวิธี โดยดำเนินการตามกรรมวิธีดังกล่าวและเพิ่ม 1 กรรมวิธี คือ สารสกัดสะเดา อัตรา 80 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และปรับช่วงเวลาการพ่นสาร โดยเริ่มพ่นสารเคมีตั้งแต่ผลสละอายุ 6 เดือน ทุก 15 วันจนกระทั่งเก็บเกี่ยว จากนั้นสุ่มเก็บผลสละ 1 ซ่อผล (กระปุก)/กอ (10 ผล ขึ้นไป) เพื่อนำไปผ่าสำรวจเพื่อดูด้วงเจาะผลสละ บันทึกจำนวนด้วงเจาะผลสละที่พบ และร่อยการทำลาย นำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบทางสถิติ และเก็บตัวอย่างผลผลิตสละไปวิเคราะห์สารพิษตกค้างตามวิธีการของสำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

การทดลองที่ 2 การศึกษาระยะเวลาและวัสดุที่เหมาะสมในการห่อผลสละเพื่อป้องกันด้วงเจาะผลสละเข้าทำลายในระยะผล

ดำเนินการในสวนเกษตรกรผู้ปลูกสละจังหวัดจันทบุรี ดำเนินการทั้งหมด 3 ครั้ง โดยการห่อผลครั้งที่ 1 วางแผนการทดลองแบบ Split-plot จำนวน 3 ซ้ำ Main plot คือ อายุของผลสละที่ทำการห่อผล ได้แก่ ห่อผลที่อายุ 5 เดือน (M1) 6 เดือน (M2) 7 เดือน (M3) และ 8 เดือน (M4) Sub plot คือ วัสดุที่ใช้ห่อผล ได้แก่ ถุงห่อผลทำจากผ้าฝ้าย (S1) ถุงปุ๋ย (S2) ถุงห่อผลไม้สารเคมี (S3) และไม่มีห่อผล (S4)

การห่อผลครั้งที่ 2 วางแผนการทดลองแบบ Split-plot จำนวน 3 ซ้ำ Main plot คือ อายุของผลสละที่ทำการห่อผล ได้แก่ ห่อผลที่อายุ 4 เดือน (M1) 5 เดือน (M2) และ 6 เดือน (M3) Sub plot คือ วัสดุที่ใช้ห่อผล ได้แก่ ถุงห่อผลทำจากผ้าฝ้าย (S1) ถุงปุ๋ย (S2) ถุงห่อผลไม้สารเคมี (S3) และ ไม่มีการห่อผล (S4) **การห่อผลครั้งที่ 3** วางแผนการทดลองแบบ Split-plot จำนวน 4 ซ้ำ Main plot เหมือนกับการห่อผลครั้งที่ 2 ส่วน Sub plot คือ วัสดุที่ใช้ห่อผล ได้แก่ ถุงห่อผลทำจากผ้าฝ้าย (S1) ถุงห่อผลไม้สารเคมี (S2) ถุงห่อผลไม้อื่นชื่อ “ซุนฟง” (S3) และ ไม่มีการห่อผล (S4)

ปฏิบัติการทดลองตามกรรมวิธีดังกล่าว โดยใช้พีช 1 กอต่อซ้ำ สุ่มเก็บผลสละเมื่อถึงระยะเก็บเกี่ยวจำนวน 1 ซ่อผล (กระปุก)/กอ (10 ผล ขึ้นไป) ตรวจสอบผลโดยการผ่าผลสละมาตรวจสอบบันทึกการทำลาย บันทึกสีของผลสละ หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่เกิดจากการห่อผล เช่น ผลเน่า หรือ ผลเป็นโรค นำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบทางสถิติ

เวลาและสถานที่

เริ่มต้น ตุลาคม พ.ศ. 2554 สิ้นสุด กันยายน พ.ศ. 2556

สวนเกษตรกร จังหวัดจันทบุรี

ห้องปฏิบัติการ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี กรมวิชาการเกษตร

ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

การทดลองที่ 1 การศึกษาประสิทธิภาพสารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดกำจัดด้วงเจาะผลสละ

จากการทดสอบประสิทธิภาพสารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดด้วงเจาะผลสละครั้งที่ 1 เปรียบเทียบระหว่างกรรมวิธีพ่นสารฆ่าแมลง 6 ชนิด ได้แก่ pirimiphos-methyl 50%EC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร carbosulfan 20% EC อัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร dinotefuran 10%WP อัตรา 20 กรัม/น้ำ 20 ลิตร thiamethoxam 25%WG อัตรา 4 กรัม/น้ำ 20 ลิตร clothianidin 16%SG อัตรา 10 กรัม/น้ำ 20 ลิตร fipronil 5%SC อัตรา 30 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และกรรมวิธีไม่พ่นสาร โดยพ่นเดือนละ 1 ครั้งตั้งแต่ผลสละอายุ 6 เดือน จนกระทั่งเก็บเกี่ยว พบว่าทุกกรรมวิธีที่พ่นสารพ่นด้วงเจาะผลสละเข้าทำลายน้อยกว่ากรรมวิธีไม่พ่นสาร โดยที่กรรมวิธีที่พ่นสาร pirimiphos-methyl 50% EC อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อ น้ำ 20 ลิตร และ fipronil 5%SC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อ น้ำ 20 ลิตร ไม่พบการเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละ ในขณะที่ carbosulfan 20% EC อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อ น้ำ 20 ลิตร พบการเข้าทำลายเฉลี่ยคิดเป็น 1.67 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งพบการเข้าทำลายน้อยกว่าและแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับกรรมวิธีไม่พ่นสารที่พบการเข้าทำลายเฉลี่ยคิดเป็น 26.67 เปอร์เซ็นต์ ส่วนกรรมวิธีพ่นสาร dinotefuran 10%WP อัตรา 20 กรัมต่อ น้ำ 20 ลิตร thiamethoxam 25%WG อัตรา 4 กรัมต่อ น้ำ 20 ลิตร และ clothianidin 16%SG อัตรา 10 กรัมต่อ น้ำ 20 ลิตร พบการเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละเฉลี่ย คิดเป็น 19.89, 12.75 และ 17.68 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ซึ่งไม่แตกต่างกับกรรมวิธีไม่พ่นสาร

การทดสอบประสิทธิภาพสารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดด้วงเจาะผลสละครั้งที่ 2 มีกรรมวิธีใช้สารเคมีเหมือนการทดลองครั้งที่ 1 แต่เพิ่มกรรมวิธีพ่นสารสกัดสะเดา อัตรา 80 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร เปรียบเทียบกับกรรมวิธีไม่พ่นสาร โดยพ่นทุก 15 วันตั้งแต่ผลสละอายุ 6 เดือนจนกระทั่งเก็บเกี่ยว พบว่า ทุกกรรมวิธีที่พ่นสารเคมีสามารถป้องกันการเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละได้ ขณะที่การไม่พ่นสารเคมีพบการเข้าทำลายเฉลี่ย 51.85 เปอร์เซ็นต์ และการพ่นสารสกัดสะเดาพบการเข้าทำลายเฉลี่ย 6.72 เปอร์เซ็นต์ (table 1) ซึ่งจากการทดสอบประสิทธิภาพทั้ง 2 ปี พบว่าสาร pirimiphos-methyl 50%

EC อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร fipronil 5%SC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร และ carbosulfan 20% EC อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 สามารถป้องกันการเข้าทำลายของด้วงเจาะผล สละได้ดี

เมื่อนำผลผลิตสละไปวิเคราะห์สารพิษตกค้างโดยใช้วิธี QuEChERS Calibration curve ที่ 0.01, 0.05, 0.1 และ 0.5 ppm โดยใช้เครื่องมือ LC-MS/MS พบปริมาณสารพิษตกค้าง pirimiphos-methyl, carbosulfan, dinotefuran, thiamethoxam, clothianidin และ fipronil ในสละมีค่าเฉลี่ย 0.10, น้อยกว่า 0.01, 0.24, 0.04 0.07 และ น้อยกว่า 0.01 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ตามลำดับ ซึ่งพบในปริมาณน้อย และปลอดภัยต่อการบริโภค

การทดลองที่ 2 การศึกษาระยะเวลาและวัสดุที่เหมาะสมในการห่อผลสละเพื่อป้องกันด้วงเจาะผล สละเข้าทำลายในระยะผล

การห่อผลครั้งที่ 1

จากการศึกษาการห่อผลสละเพื่อป้องกันแมลงศัตรูสละเข้าทำลายในระยะผล โดยห่อผลด้วยวัสดุ 3 ชนิด ได้แก่ ถุงที่ทำจากผ้าฝ้าย ถุงปุ๋ย และถุงพลาสติกที่มีสาร chlorpyrifos 1% เป็นส่วนประกอบอยู่ภายใน เปรียบเทียบกับการห่อผลโดยไม่ห่อผล โดยห่อเมื่อผลสละอายุ 5, 6, 7 และ 8 เดือน (หลังติดผล) ห่อผลสละจนกระทั่งเก็บเกี่ยว พบว่าเมื่อห่อผลสละที่อายุ 5 เดือนหลังติดผล ด้วยถุงที่ทำจากผ้าฝ้ายและถุงปุ๋ย ไม่พบการเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละ ในขณะที่ห่อด้วยถุงห่อผลไม้สารเคมี และการไม่ห่อผล มีการเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละคิดเป็น 20 และ 20 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากถุงพลาสติกที่มีสาร chlorpyrifos 1% เป็นส่วนประกอบอยู่ภายใน ที่ใช้ห่อผลนั้นเป็นถุงที่มีลักษณะปลายถุงเปิด จึงทำให้ด้วงเจาะผลสละเข้าไปทำลายผลสละได้ เมื่อห่อผลสละที่อายุ 6 เดือนหลังติดผล ด้วยถุงที่ทำจากผ้าฝ้ายและถุงปุ๋ย ไม่พบการเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละ ในขณะที่ห่อด้วยถุงห่อผลไม้สารเคมี และการไม่ห่อผล มีการเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละคิดเป็น 33.33 และ 46.67 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ เมื่อห่อผลสละที่อายุ 7 และ 8 เดือนหลังติดผล พบการเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละในกรรมวิธีที่ห่อผลด้วย ถุงแบบต่างๆ และการไม่ห่อผล ระหว่าง 3.33 ถึง 33.33 เปอร์เซ็นต์ (table 2) จะเห็นว่าการห่อผลเมื่อสละอายุ 7 และ 8 เดือน ไม่สามารถป้องกันการเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละได้ เนื่องจากเป็นระยะที่ด้วงเจาะผลสละได้เข้าทำลายแล้ว ซึ่งตรงกับการศึกษาลักษณะการเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละที่มีการเข้าทำลายตั้งแต่ผลสละอายุ 7 เดือนขึ้นไป เป็นระยะที่เริ่มเก็บเกี่ยว มีการเปลี่ยนสีจากสีน้ำตาลดำเป็นสีน้ำตาลแดง รวมทั้งเริ่มมีกลิ่นหอม

การห่อผลครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3

จากผลการทดลองที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการห่อผลสละ ควรห่อผลก่อนด้วงเจาะผล สละเข้าทำลาย คือ ช่วงก่อนสละอายุ 7 เดือน การห่อผลครั้งที่ 2 จึงทำการทดสอบการห่อผลด้วยวัสดุ 3 ชนิดเช่นเดียวกับการทดลองครั้งที่ 1 คือ ห่อผลด้วยผ้าฝ้าย ถุงปุ๋ย และถุงห่อผลไม้สารเคมี โดยมีการปรับปรุงปิดปลายถุงที่เปิดโดยใช้คลิปหนีบกระดาษ เพื่อป้องกันการเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละ เปรียบเทียบกับการห่อผลโดยไม่ห่อผล ส่วนการห่อผลครั้งที่ 3 ทำการปรับวัสดุห่อผลใหม่ โดยตัดวัสดุที่เสี่ยงต่อการพบผลเน่าออก และเลือกใช้วัสดุที่ส่งผลกระทบต่อโรคน้อยลง เลือกห่อผลด้วยวัสดุ 3 ชนิดคือ ห่อผลด้วยผ้าฝ้าย ถุงห่อผลไม้สารเคมี และถุงห่อผลไม้ยี่ห้อ “ซุนฟง” โดยห่อผลสละที่อายุ 4 5

และ 6 เดือน จนกระทั่งเก็บเกี่ยว พบว่าผลสละที่อายุ 4 5 และ 6 เดือนหลังติดผล ทุกวัสดุห่อไม่พบ การเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละ ในขณะที่การไม่ห่อผล (ครั้งที่ 2) มีการเข้าทำลายของด้วงเจาะผล สละเฉลี่ยคิดเป็น 16.67 13.33 และ 70 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ส่วนการไม่ห่อผล (ครั้งที่ 3) พบการ เข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละเฉลี่ยคิดเป็น 58.06 76.54 และ 26.04 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ (table 3) จากการทดลองซึ่งจะเห็นว่าการห่อผลเมื่อสละอายุ 4 5 และ 6 เดือน ด้วยวัสดุห่อทุกชนิด สามารถป้องกันการเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละได้ แต่เมื่อพิจารณาคุณภาพของผลสละที่ห่อด้วย วัสดุต่างๆ พบว่าการห่อผลด้วยวัสดุยังพบผลสละเน่าเช่นเดียวกับการไม่ห่อผล โดยที่การห่อผลด้วย ฝ้ายมุ้งพบผลเน่าน้อยกว่าการห่อผลด้วยวัสดุอื่น เนื่องจากสภาพแวดล้อมในสวนสละมีความชื้นค่อนข้าง สูง และมีฝนตกบ่อยครั้งซึ่งเอื้อต่อการเกิดโรค ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการที่เหมาะสมควบคู่ไปกับการห่อ ผล เช่น เลือกใช้วัสดุห่อที่สามารถพ่นสารป้องกันโรคพืชได้ หรือต้องพ่นสารป้องกันโรคผลเน่าก่อนทำ การห่อผล นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ ในการห่อผล ได้แก่ ต้นทุน และแรงงาน แต่อาจเป็นตัวเลือกหนึ่ง ให้เกษตรกรสวนสละที่ไม่ต้องการใช้สารเคมี

สรุปผลการทดลองและคำแนะนำ

การทดลองการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูสละ ซึ่งประกอบด้วย การทดสอบประสิทธิภาพสารเคมี เพื่อป้องกันกำจัดด้วงเจาะผลสละ พบว่าสาร pirimiphos-methyl 50% EC อัตรา 50 มิลลิลิตร carbosulfan 20%EC อัตรา 50 มิลลิลิตร dinotefuran 10%WP อัตรา 20 กรัม clothianidin 16%SG อัตรา 10 กรัม และ fipronil 5% SC อัตรา 30 มิลลิลิตร ต่อน้ำ 20 ลิตร ให้ผลดีในการ ป้องกันการเข้าทำลายของด้วงเจาะผลสละ โดยพ่นทุก 15 วัน ตั้งแต่ผลสละอายุ 6 เดือน จนกระทั่งเก็บ เกี่ยว จากการวิเคราะห์สารพิษตกค้างตรวจพบสารเคมีในปริมาณน้อย สามารถบริโภคได้อย่างปลอดภัย ส่วนการศึกษาระยะเวลาและวัสดุที่เหมาะสมในการห่อผลสละเพื่อป้องกันแมลงศัตรูสละเข้าทำลาย พบว่า ถุงที่ทำจากฝ้ายมุ้ง ถุงปุ๋ย ถุงห่อผลไม้สารเคมี และถุงห่อผลไม้ “ซุนฟง” สามารถป้องกันการเข้า ทำลายของแมลงศัตรูสละได้ โดยต้องเริ่มห่อผลตั้งแต่ผลสละอายุ 6 เดือน การห่อผลด้วยฝ้ายมุ้งพบผล เน่าน้อยกว่าวัสดุชนิดอื่นๆ และควรมีการจัดการที่เหมาะสมควบคู่ไปกับการห่อผล เช่น เลือกใช้วัสดุห่อ ที่สามารถพ่นสารป้องกันโรคพืชได้ หรือต้องพ่นสารป้องกันโรคผลเน่าก่อนทำการห่อผล

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณ คุณนันทา วงศ์ คำ คุณวิรัช ชัยรักษ์วัฒนา และคุณณรงค์ แสงแก้ว เกษตรกรผู้ปลูก สละ ที่ให้ความอนุเคราะห์เรื่องสถานที่ในการดำเนินการวิจัย ขอขอบคุณ คุณบุญเทิง มิ่งขวัญ เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ขอขอบคุณ ดร. เกรียงไกร จำเริญมา คอยแนะนำและให้คำปรึกษา งานวิจัย คุณสุรางค์ นงนุช คุณสุภัทสสา ประคองสุข คุณนิรันดร์ สว่างวงศ์ เจ้าหน้าที่กลุ่มบริหารศัตรูพืช ที่ช่วยเหลืองานวิจัยทุกท่าน และขอบคุณทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตร. 2546. องค์ความรู้พืชท้องถิ่น เรื่องสะละ เอกสารวิชาการลำดับที่ 5/2546. จันทบุรี. 18 หน้า
- ทวีศักดิ์ ชโยภาส. 2544. แมลงศัตรูปาล์มน้ำมันในประเทศไทย. กลุ่มงานวิจัยแมลงศัตรูพืชสวนอุตสาหกรรม กองกีฏและสัตววิทยา กรมวิชาการเกษตร. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร, กรุงเทพฯ. 126 หน้า
- นฤมล มานีพพาน. ม.ป.ป. การปลูกและขยายพันธุ์สะละ และระกำ. เพชรกระรัต, กรุงเทพฯ. 80 หน้า
- วนาพร วงษ์นิคัง เกรียงไกร จำเริญมา ศรุต สุทธิอารมณ สัญญาณี ศรีคชา ยุทธนา แสงโชติ และอิทธิพล บรรณาการ. 2554. การศึกษาชนิด ชีววิทยา และนิเวศวิทยาของแมลงศัตรูในสะละ. หน้า 490-498. ใน: รายงานผลงานวิจัยประจำปี 2554 เล่มที่ 1. สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร.
- สุพจน์ ตั้งจารุพร. 2543. 8 เขียนสวนสะละและระกำหวาน. ก.พล, กรุงเทพฯ. 80 หน้า

ภาคผนวก

Table 1 The average damage percentage of salacca fruit by fruit borer after treated with some insecticide, farmer orchard in Chanthaburi, 2012 and 2013

treatment	rate (g or ml per 20 liters of water)	damage (%)	
		2012 (spray every month until harvest)	2013 (spray every 15 days until harvest)
1. pirimiphos-methyl 50%EC	50	0 a	0 ^{2/}
2. carbosulfan 20% EC	50	1.67 a ^{1/}	0
3. dinotefuran 10%WP	20	19.89 b	0
4. thiamethoxam 25%WG	4	12.75 b	0
5. clothianidin 16%SG	10	17.68 b	0
6. fipronil 5%SC	30	0 a	0
7. azadirachtin extract	80	- ^{3/}	6.72
8. Control	-	26.67 b	51.85
C.V.		35.34	-

^{1/} means followed by a common letter are not significantly different at the 5% level by DMRT

^{2/} cannot perform analysis of variance because there was no damage by salacca fruit borer among the treatments

^{3/} not included in the treatments

Table 2 The average damage percentage of salacca fruit by fruit borer from different bagging material and different time, farmer orchard in Chanthaburi, 2012

bagging material	salacca fruit damage by salacca fruit borer (%) ^{1/}			
	Age of salacca fruit after fruit setting			
	5 month	6 month	7 month	8 month
cloth	0.00	0.00	3.33	6.67
plastic	0.00	0.00	3.33	33.33
plastic bags with chlorpyrifos 1%	20.00	33.33	16.67	13.33
control	20.00	46.67	26.67	20.00

^{1/} cannot perform analysis of variance because there were no damage on 5 and 6 month

Table 3 The average damage percentage of salacca fruit by fruit borer from different bagging material and different time, farmer orchard in Chanthaburi, 2012 and 2013

bagging material	salacca fruit damage by salacca fruit borer (%) ^{1/}					
	Age of salacca fruit after fruit setting					
	2012			2013		
	4 month	5 month	6 month	4 month	5 month	6 month
cloth	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
plastic	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
plastic bags with chlorpyrifos 1%	0.00	0.00	0.00	^{2/}	^{2/}	^{2/}
commercial fruit bag Choon Fong®	^{2/}	^{2/}	^{2/}	0.00	0.00	0.00
control	16.67	13.33	70.00	58.06	76.54	26.04

^{1/} cannot perform analysis of variance because there was no damage by salacca fruit borer among the treatments

^{2/} not included in the treatments